



**Česká školní inspekce  
Plzeňský inspektorát**

---

## **INSPEKČNÍ ZPRÁVA**

**Č. j. ČŠIP-118/11-P**

<b>Název právnické osoby vykonávající činnost školy:</b>	Základní škola speciální, Plzeň, Skupova 15
<b>Sídlo:</b>	Skupova 15, 301 00 Plzeň
<b>IČ:</b>	49 777 645
<b>Identifikátor:</b>	600 171 507
<b>Právní forma:</b>	příspěvková organizace
<b>Zastoupená:</b>	Mgr. Věrou Lomberskou, ředitelkou školy
<b>Zřizovatel:</b>	Plzeňský kraj, Škroupova 18, 301 00 Plzeň
<b>Místo inspekční činnosti:</b>	Skupova 15, Tachovská 19, Zábělská 43, Rabštejnská 29, Plzeň
<b>Termín inspekční činnosti:</b>	21. – 24. února a 3. března 2011

### **Předmět inspekční činnosti**

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, získávání a analýza informací o vzdělávání žáků, o činnosti školy, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona. Inspekční činnost bude zaměřena na žáky vzdělávající se v oborech vzdělání 79-01-B/001 Pomocná škola a 79-01-B/01 Základní škola speciální.

## **Aktuální stav školy**

Základní škola speciální Plzeň, Skupova 15 vzdělává žáky se středně těžkým, těžkým a hlubokým mentálním postižením a také žáky se souběžným postižením více vadami. Vykonává činnost základní školy speciální (dále ZŠS) s kapacitou 113 žáků, školní družiny (dále ŠD) s kapacitou 30 žáků a přípravného stupně základní školy speciální s kapacitou 18 dětí. Škola poskytuje vzdělávání na čtyřech místech v Plzni: v hlavní budově ve Skupově ulici 15 jsou čtyři třídy a ředitelství školy, další čtyři třídy se nacházejí na odloučeném pracovišti v Tachovské 19, jedna třída v budově Denního stacionáře „Jitřenka“ v Zábělské 43 a tři třídy v budově Domova pro osoby se zdravotním postižením „Nováček“ v Rabštejnské 29.

Vzdělávání probíhá v 1. a 7. ročníku podle Školního vzdělávacího programu "Takový je můj svět" Základní školy speciální Plzeň, Skupova 15, zpracovaného podle Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní školy speciální, v ostatních ročnících podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy nebo podle Rehabilitačního programu pomocné školy. V době zahájení inspekční činnosti se v ZŠS vzdělávalo ve třinácti třídách (12 tříd ZŠS a jedna třída přípravného stupně ZŠS) 66 žáků a 10 dětí. V průběhu inspekce došlo k úbytku jednoho žáka, a tím i k poklesu počtu žáků v jedné třídě na tři. Z tohoto důvodu přistoupilo vedení školy k organizační změně formou zrušení této třídy a přeřazení zbývajících žáků do ostatních tříd. Na konci inspekce se v 11 třídách vzdělávalo 65 žáků. Kapacita ZŠS je tak v současné době využita ze 73 %. Ve ŠD byla v provozu dvě oddělení (Skupova a Tachovská ul.).

Chod ZŠS zajišťuje 26 pedagogických pracovníků (15 učitelek včetně ředitelky školy a jedné statutární zástupkyně, 8 vychovatelek ve funkci druhého pedagoga ve třídách, 2 vychovatelky ŠD, jedna rehabilitační pracovnice) a tři provozní zaměstnanci. Všichni pedagogové (kromě dvou vychovatelek, které v letošním roce dokončují studium speciální pedagogiky) splňují požadavek odborné kvalifikace včetně speciálně pedagogické odbornosti. Tato skutečnost významně zkvalitnila personální zabezpečení školy a stala se výborným předpokladem pro její činnost.

Za poslední tři roky došlo ke zlepšení také v materiální oblasti. V budově ve Skupově ulici proběhla výměna vchodových dveří a všech oken, byla provedena rekonstrukce vstupní haly a chodby mezi třídami v prvním patře včetně sprchového koutu. Pro zkvalitnění výuky byly pořízeny radiomagnetofony, DVD přehrávače a televize. Třídy se podařilo vybavit dostatečným množstvím názorných učebních pomůcek (kostky, skládanky, lota, obrázky, knihy, motorické labyrinty, stavebnice, mozaiky, rehabilitační a masážní míčky a míče, hudební nástroje, audionahrávky).

V rámci programu příhraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2007 – 2013 se škola ve spolupráci se školou v německém Straubingu zapojila do projektu „Výměna zkušeností při rehabilitační péči o žáky s mentálním postižením“ (projekt byl přijat dne 28. 7. 2008). Prostřednictvím tohoto projektu se podařilo nově vybudovat rehabilitační pracoviště v Tachovské ulici, které je vybavené moderními rehabilitačními, kompenzačními, relaxačními a stimulačními přístroji a pomůckami. Z projektu financovaná kvalifikovaná fyzioterapeutka je zároveň proškolená pro poskytování speciálních terapií (např. Bobathova terapie). Poskytuje rehabilitace, masáže a speciální cvičení dětem a žákům s těžkým mentálním a kombinovaným postižením. Pro poskytování této péče navštěvuje i ostatní pracoviště školy. Součástí

projektu jsou také vzájemné výměnné pobyty žáků a výjezdy pedagogů, které slouží k vzájemnému poznávání a předávání zkušeností mezi oběma stranami. Další speciální pomůcky získala škola také prostřednictvím grantů MŠMT a kraje (např. z projektu „Vybavení škol pomůckami kompenzačního a rehabilitačního charakteru“ byl pořízen zvedák na pracoviště v Rabštejnské ulici a rehabilitační vana do Tachovské ul.).

## **Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP**

Vzdělávací nabídka školy odpovídá zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Všichni žáci ZŠS mají speciální vzdělávací potřeby a jsou přijímáni na základě doporučení školského poradenského zařízení, pokud mají diagnostikované středně těžké, těžké nebo hluboké mentální postižení. Mnozí z nich mají přidružené ještě další zdravotní postižení (tělesné, smyslové, porucha autistického spektra) nebo znevýhodnění. Podle stupně postižení jsou zařazováni do odpovídajícího vzdělávacího programu. Pro žáky s nejtěžší mírou postižení jsou zpracovány individuální vzdělávací plány (v současné době 7 IVP), podle nichž probíhá vzdělávání s ohledem na aktuální zdravotní stav těchto žáků v jejich domácím prostředí.

Sledovaná výuka probíhala ve třídách se sloučenými ročníky, kde byli zařazeni žáci různých vzdělávacích programů. Tato skutečnost kladla na pedagogy vysoké nároky z hlediska přípravy i realizace vzdělávacího procesu. Všechny třídy byly vybaveny bohatou škálou názorných učebních pomůcek a výukových materiálů. Na pracovišti ve Skupově ulici měli žáci k dispozici také počítače s vhodnými výukovými programy a s přístupem na internet, na ostatních pracovištích jen po jednom až dvou počítačích bez internetového připojení. Všichni vyučující zohledňovali specifické potřeby žáků a v maximální možné míře se snažili o individuální přístup. Tento záměr se v plné míře nedařil uskutečňovat zejména ve třídách s personálním zajištěním výuky pouze jedním pedagogickým pracovníkem. Vyučující těchto tříd nemohli jednotlivé žáky dostatečně podporovat zejména v rozvoji komunikace. Také zadávání náročnějších úkolů, kde se předpokládá dopomoc nebo přímé vedení pedagoga (práce s PC, čtení, logopedická prevence atd.), bylo v těchto třídách obtížně proveditelné. Individualizace se lépe dařila ve třídách, kde byla výuka zajištěna současně dvěma pedagogy. Ovšem skladba těchto tříd byla mnohdy tak problematická (těžké kombinované postižení některých žáků, autismus, hyperaktivita apod.), že reálná potřeba personálního zajištění by byla i tam vyšší. Přes tyto problémy bylo z výuky patrné, že učitelé jsou odborně na výši a v rámci možností se snaží průběžně eliminovat dopad této situace na žáky. Výuka je pravidelně obohacována také celoškolskými projektovými dny, výlety a společnými akcemi (maškarní karneval, návštěvy knihovny, výlety apod.). V rámci vyučování je žákům poskytována řada podpůrných opatření. Třídy jsou vybavené kompenzačními a rehabilitačními pomůckami, v rámci výše zmiňovaného projektu budou některá pracoviště a třídy ještě dovybaveny. Pozitivní účinky na těžce postižené žáky má zejména existence rehabilitačního pracoviště, které jim umožňuje realizaci rehabilitační tělesné výchovy kvalifikovanou fyzioterapeutkou přímo ve škole. Příznivý dopad na celkový zdravotní stav žáků mají i další podpůrné aktivity školy: pravidelná canisterapie na pracovišti v Tachovské ulici, hipoterapie a předprofesní příprava v TJ Slavoj, muzikoterapie a keramika na pracovišti v Rabštejnské ulici, plavání v bazénu na Slovanech apod. Výsledky vzdělávání jsou obtížně měřitelné a jsou závislé zejména na míře postižení a zdravotním stavu jednotlivých žáků. Učitelé se snaží podnítit zájem žáků o výuku, průběžně je povzbuzovat a motivačně hodnotit. K celkovému hodnocení je využíváno širší slovní hodnocení, které zdůrazňuje zejména individuální pokrok jednotlivců. Výrazným úspěchem je každé zlepšení žáka v jakékoliv oblasti,

dosažení větší míry samostatnosti a nezávislosti, úspěšná adaptace na školní prostředí, snaha o dorozumění se s okolím, zapojení se do mimoškolních aktivit a soutěží. Především ve výtvarných soutěžích dosahují žáci školy úspěchů a získávají četná umístění a ocenění. Nejlepší zpětnou vazbou pro pedagogy je pak nalezení vhodného uplatnění pro žáka po ukončení školní docházky a jeho začlenění do běžného života.

Většina rodičů se školou velmi dobře spolupracuje. Konají se pravidelné třídní schůzky a konzultace s pedagogy. Rodiče i široká veřejnost je podrobně informována o dění ve škole také prostřednictvím přehledných a pravidelně aktualizovaných webových stránek. S rodiči žáků ZŠS mají učitelé zajištěn častý kontakt a přenos informací i při každodenním předávání žáků. Dobrá obeznámenost pedagogického sboru s individuálními potřebami, specifiky, aktuálním zdravotním stavem a rodinným zázemím jednotlivých žáků umožňuje efektivnější přípravu a organizaci vzdělávacího procesu.

Kvalitně poskytované poradenské služby jsou zajištěny kvalifikovanou výchovnou poradkyní. Zaměřuje se zejména na součinnost při vytváření individuálních vzdělávacích plánů, na problematiku podpory zdravého životního stylu u žáků, preventivní aktivity školy, zajištění speciálně pedagogické pomoci a podpory žákům a jejich zákonným zástupcům prostřednictvím spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (speciálně-pedagogická centra, pedagogicko-psychologická poradna). Zásadním cílem je také pomoc zákonným zástupcům při výběru návazných forem vzdělávání či při vyhledávání a volbě vhodných pracovních příležitostí pro žáky, kteří již ukončili základní vzdělávání (např. uplatnění v chráněných dílnách). Nadstandardní v této oblasti je spolupráce školy s Klubem rodičů, kde se prostřednictvím neformálních setkání realizují společné zájmové akce a aktivity žáků a jejich rodičů, odborné přednášky a besedy se sociálně-právní, zdravotnickou a speciálně-pedagogickou tematikou, setkání bývalých žáků, kulturní vystoupení, výstavy apod. Škola vytváří ve všech oblastech bezpečné prostředí pro žáky, o čemž svědčí skutečnost, že zde nebyl v uplynulých třech letech registrován žádný úraz.

Zájmová činnost žáků je v odpoledních hodinách realizována dvěma odděleními školní družiny (Skupova a Tachovská). Ostatní volnočasové aktivity a zájmové kroužky mohou zájemci absolvovat prostřednictvím spolupracujících občanských sdružení (např. Motýl, Ty a já apod.).

## **Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona**

Školní vzdělávací program školy odpovídá zápisu do rejstříku škol a školských zařízení. Srovnávací analýzou byl po drobných dílčích úpravách konstatován soulad s příslušným rámcovým vzdělávacím programem.

Ředitelka školy splňuje předpoklady pro výkon funkce a svoji odbornost si dále prohlubuje prostřednictvím nabídky kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Zaměřuje se zejména na aktualizaci studium legislativy, počítačovou gramotnost a manažerské dovednosti. Povinnou dokumentaci vede přehledně a podle požadavků školského zákona. Demokratický styl vedení včetně promyšleného delegování kompetencí na jednotlivé pracovníky příznivě ovlivňuje celkové klima školy, o čemž svědčí i výsledky dotazníkových šetření v rámci vlastního hodnocení školy. Kontrolní systém je funkční a postihuje nejdůležitější oblasti života školy. Je založen na častém kontaktu a spolupráci pedagogů na jednotlivých pracovištích, vzájemné výměně zkušeností a na operativním řešení nastalých situací. Ve výstupech jsou nastíněna konkrétní opatření k nápravě, přesto

byly zjištěny drobné formální nedostatky ve školním řádu a zápisech v třídních knihách, které byly v průběhu inspekce odstraněny. Vlastní hodnocení školy je zpracované v požadované struktuře a realisticky postihuje silné i slabé stránky školy.

Vedení školy podporuje další vzdělávání pedagogů. V minulých letech bylo zaměřené především na problematiku výchovného poradenství, speciálně-pedagogické postupy, problematiku poruch autistického spektra, způsoby alternativní komunikace, vývojovou diagnostiku žáků s kombinovaným postižením, metody a formy práce vhodné pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, prevenci nežádoucích jevů, synergetické terapie, počítačovou gramotnost. V letošním školním roce byla účast na placených vzdělávacích akcích výrazně redukována na nezbytně nutné minimum v souvislosti s nedostatkem financí ze státního rozpočtu pro tuto oblast. Škola se proto zaměřuje zejména na nabídky bezplatných grantových kurzů vzdělávacích institucí. Některé vzdělávací akce se daří realizovat prostřednictvím výše zmíněného projektu. Pedagogický sbor je dlouhodobě stabilizovaný a vysoce odborně kvalifikovaný.

Ve spolupráci s rodiči a ostatními sociálními partnery převažuje aktivní přístup ze strany školy. Neformální a pro obě strany podnětná je zejména spolupráce s oběma zařízeními sociální péče (Nováček, Jitřenka), v jejichž budovách jsou zřízena odloučená pracoviště školy. Dobře fungující je spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, školskou radou, občanskými sdruženími (např. Tak pojd' s námi), TJ Slavoj, Základní školou Podmostní, některými dalšími základními školami v Plzni, Pedagogickou fakultou ZČU Plzeň atd. Ve spolupráci se Svazem invalidů pořádá škola společné akce s velikonoční a vánoční tematikou, Studijní a vědecká knihovna v Plzni propůjčuje škole každoročně svoje prostory k uskutečnění výstavy žákovských prací.

Spolupráce se zřizovatelem je dlouhodobě dobrá, v ekonomické oblasti však současný postup normativního přidělování finančních prostředků speciální škole tohoto typu vykazuje jisté rezervy, a to zejména ve stanovení limitu zaměstnanců a s tím související výší prostředků na platy. Z toho plynoucí absence možnosti souběžného působení dvou pedagogů v některých třídách je slabou stránkou v tolik potřebné individualizaci vzdělávání takto handicapovaných jedinců. Ve čtyřech třídách ZŠS z celkového počtu jedenácti působí jen jeden pedagogický pracovník - učitelka, v ostatních dva pedagogové – učitelka a vychovatelka, což zpravidla neumožňuje důsledný diferencovaný přístup. Vzhledem k naplněnosti těchto tříd na 6 – 7 většinou těžce zdravotně postižených žáků a k souběžnému zařazení více ročníků do jedné třídy včetně z toho plynoucí realizace několika vzdělávacích programů současně nemohou být důsledně respektovány individuální vzdělávací potřeby všech jednotlivců. Tento jev výrazně snižuje efektivitu vzdělávání v jinak vysoce odborně zabezpečeném prostředí školy a má nepříznivý dopad na průběh i výsledky vzdělávání.

Materiální podmínky školy nejsou ideální. Hlavní budova je situována v pronajatém pavilonu Základní školy Heyrovského, ke kterému patří nevelký školní pozemek. Třídy jsou prostorově malé, z jedné třídy byla zřízena cvičebna pro realizaci tělesné výchovy, vlastní hřiště ani tělocvična škola nemá, využívá hřiště na sídlišti Bory. Odloučená pracoviště se nacházejí také v pronajatých budovách. Pracoviště v Tachovské a v Rabštejnské ulici mají bezbariérový přístup, hlavní budova školy je bezbariérově přístupná pouze částečně (přízemí). Nadstandardně vybavené v rámci projektu jsou prostory rehabilitačního pracoviště v Rabštejnské ulici (rehabilitační vana, kuličkový bazén, Vojtův stůl, vertikalizátor, pohybový regenerátor, polohovací žíněnky a vaky, soupravy pro výuku motoriky, chodítka, cvičební válce apod.). Počítačové vybavení školy je zastaralé, žáci mají k dispozici celkem 11 počítačů, z toho jen 7 z nich v hlavní budově

je s připojením na internet, zbylé 4 jsou k dispozici na třech odloučených pracovištích, kde však chybí on-line připojení pro žáky i zde působící pedagogy.

Silnou stránkou školy je aktivita v získávání finančních prostředků z jiných zdrojů (prostřednictvím projektů, grantů a rozvojových programů). Tímto způsobem je postupně zkvalitňováno a modernizováno materiální vybavení. Kromě již zmíněného projektu „Výměna zkušeností při rehabilitační péči o žáky s mentálním postižením“ připravuje škola v současné době materiály do projektu EU Peníze školám, kterým chce zkvalitnit zejména počítačové vybavení a zakoupit interaktivní tabule do tříd.

## Závěry, celkové hodnocení školy

*Činnost Základní školy speciální, Plzeň, Skupova 15 je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Školní vzdělávací program vychází z reálných podmínek školy a je v praxi naplňován. Po odstranění drobných nedostatků je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro obor vzdělání základní škola speciální.*

*Vedení školy se svým aktivním zapojením do rozvojových programů a do Programu příhraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko významným způsobem podílí na zlepšování materiálních podmínek školy. Přidělené finanční prostředky vynakládá účelně a efektivně. Drobné nedostatky se objevily v efektivitě kontrolního systému. Demokratický styl řízení a nadstandardní vztahy se zákonnými zástupci žáků velkou měrou přispívají k vytváření pozitivního klimatu ve škole. Silnou stránkou školy je stabilizovaný, téměř plně odborně kvalifikovaný pedagogický sbor, který se v mezích finančních možností školy dále průběžně vzdělává.*

*Škola si vede úspěšně v oblasti školního poradenství a preventivní péče. Celkově vytváří bezpečné, podnětné a nestresujícího prostředí důležité pro zdravý psychický a fyzický vývoj žáků. Všestrannému rozvoji a budoucímu uplatnění těžce postižených žáků výrazně napomáhá realizace řady podpůrných opatření především v oblasti dostupnosti a zajištění rehabilitační péče a také navázaná spolupráce s mnoha partnery.*

*Stanovení nízkého limitu pedagogických pracovníků ze strany Krajského úřadu Plzeňského kraje a z toho plynoucí nedostatečné personální zajištění výuky ve čtyřech třídách pouze jedním pedagogem je ze strany školy těžko ovlivnitelným rizikem, které negativně ovlivňuje průběh a výsledky vzdělávání těžce postižených žáků. Z výuky patrná snaha pedagogů o maximální respektování individuálních vzdělávacích potřeb jednotlivých žáků je v tomto případě málo účinná.*

## Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

## **Poučení**

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy/školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.p@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Plzeňském inspektorátu České školní inspekce.

### **Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy**

V Klatovech dne 29. března 2011

Mgr. Jitka Davidová, školní inspektorka

Davidová v. r.

Mgr. Miroslava Siváková, školní inspektorka

Siváková v. r.

### **Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy**

V Plzni dne 31. března 2011

Mgr. Věra Lomberská, ředitelka školy

Lomberská v. r.

